

Naše jepičí víra X Věčná věrnost Boží

Základ kázání: **Soudců 7:9-25**

1. čtení: Sd 6:1-14

Milí bratři, milé sestry,

my, svobodní Evropané 21. století, se někdy domníváme, že s Bohem „jedeme zhruba na půl“.

Půl on. Půl my. Jsme jeho spolupracovníci. Bez Boha bychom si v životě ani neškrtili. A Bůh by si neškrtil zase bez nás. Potřebujeme ho. A on potřebuje zase nás. Všechno dobré dílo, které se zde na Zemi vykoná, je jeho zásluhou. Ale naši také. Těžko to můžeme vyjádřit v procentech. Jedná se přece o duchovní věci, že? Ale kdybychom si měli vybrat, zda se raději nazveme *Božími otroky* (řeceno slovy apoštola Pavla), nebo *Božími kolegy*, zřejmě budeme přirozeně tíhnout k tomu druhému označení.

Příběh soudce Gedeóna nás dnes opět postaví nohama na zem. Pomůže nám vnímat Boží velikost a lidskou malost. Vyzve nás k pokoře před Bohem. A také k vděčnosti za jeho milost a lásku, kterou nám skrze Krista stále dává.

1. Začněme Novým zákonem. Jediná biblická zmínka o Gedeónovi mimo knihu Soudců se nachází v Listu Židům. Autor tohoto spisu na posledních stránkách vypráví příběhy velikánů víry. Začíná Ábelem. Pak přidává další: Henoch, Noe, Abraham, Sára, Izák, Jákob, Josef, Mojžíš a Rachab. A nakonec zvolá:

- ³² *Mám ještě pokračovat? Vždyť by mi nestačil čas, kdybych měl vypravovat o Gedeónovi, Barákovi, Samsonovi, Jeftovi, Davidovi, Samuelovi a prorocích,* ³³ *kteří svou vírou dobývali království, uskutečňovali Boží spravedlnost, dosáhli toho, co jim bylo zaslíbeno; (Žd 11:32 - 33)*

Za zmínku stojí, že jako prvního z biblických soudců jmenuje právě Gedeóna. Kdyby se zde chtěl úzkoprse držet biblického vyprávění, prvním na pásce by byl Barák. Ale Gedeón je natolik výrazným soudcem, že stojí v popředí. Gedeón je tedy, z pohledu Písma, hrdinou víry. Bratři a sestry, kdybych tato slova nečetl v Bibli, odvážil bych se nesouhlasit. Protože s každým dalším čtením příběhů o Gedeónovi mám víc a víc pochybností, zda tento soudce patří mezi velikány víry a zda nám v něčem může být dobrým vzorem.

Z druhého čtení z knihy Soudců jsme slyšeli o té legendární bitvě Gedeóna s Midjánci. A je to vlastně právě tato bitva, která tohoto biblického soudce proslavila. Je to pouze tato výrazná událost, která Gedeóna katapultovala mezi bohatýry víry. Pouhých pár desítek minut z jeho života. Několik málo hodin.

2. My si ale dnes projdeme celý život soudce Gedeóna. Setkáváme se s ním ve chvíli, kdy „na tajnačku“ mlátí obilí ve vinném lisu. Nechce totiž přijít o úrodu. Chce zabránit tomu, aby mu ji ty midjánské kobylinky (Sd 6:5; 7:12) sežraly, nebo zničily. Až obilí vymlátí, uteče i s úrodou. To je jeho plán. Rozhodně se zatím do žádné bitvy s mocnými nepřáteli nechystá. Nedivíme se mu. Vždyť Midjánci po sedm dlouhých let systematicky ničili izraelskou úrodu. (Sd 6:3-5) A najednou na něj zavolá Boží posel:

- *Hospodin s tebou, udatný bohatýře!*

Hm, udatný bohatýr... To je zlomyslný vtip, ne? Gedeón by se tak jistě nenazval. Ani jeho blízcí mu tak určitě neměli důvod říkat. Buď se mu tedy anděl vysmívá, nebo už tím pozdravem naznačuje Boží plány s Gedeónem. Zřejmě je v tom pozdravu od každého trochu. Gedeón si ale oslovení nevsímá. Spíš se chytne té první části pozdravu: *Hospodin s tebou...*

- *Dovol, můj pane, je-li s námi Hospodin, proč nás tohle všechno potkává? Kde jsou všechny jeho podivuhodné činy, o nichž nám vypravovali naši otcové? Říkali: »Což nás Hospodin nevyvedl z Egypta?« Ale teď nás Hospodin zavrhl a vydal do rukou Midjánců.*

Silná víra, že? Nám se vede špatně. A může za to Bůh. On by se měl o nás starat. On by měl o nás víc pečovat, tak jako o naše předky. Co na tom, že my ho neposloucháme? Co na tom, že my přestupujeme jeho dobrá nařízení? Co na tom, že jsme modláři až do morku kosti? Ať na nás Nejvyšší sesílá dobro za dobrem! Ať nás chrání ode všeho zlého! To je přece jeho práce! My si v klidu budeme žít tak, jak se nám zachce. Na to máme koneckonců právo!

Bratři a sestry, kolikrát jsme takové stížnosti slyšeli z úst lidí kolem nás? A kolikrát se něco podobného ozvalo i v našem nitru? Bůh tuto nespravedlivou výtku skousne. Hospodin unese ta slova vycházející z Gedeónovy nevymáchané huby. On se totiž rozhodl vysvobodit svůj lid právě skrze tohoto prostořekého člověka.

A tak ke Gedeónovi promluví sám:

- *Jdi v této své síle a vysvobodíš Izraele z rukou Midjanců. Hle, já tě posílám.*

Tedy: *Stěžuješ si, že nejsem mezi vámi? Vyčítáš mi, že vás pořádně nechráním? Tak fajn! Neboj se, to se brzy změní. Tebe jsem si vybral, abys vysvobodil můj lid. Na tobě ukážu, že jsem mezi vámi, že jsem vás nikdy neopustil, že vás chráním, že vás mám stále rád.*

A co na to Gedeón? Začne se vymlouvat!

- *Dovol prosím, Panovníku, jak bych mohl Izraele vysvobodit? Můj rod je v Manasesovi nejslabší a já jsem v otcovském domě nejnepatrnější.*

Tato odpověď nám zní vlastně sympaticky. Je nám blízké, že se Gedeón do ničeho nehrne po hlavě. Když nás někdo o něco požádá, když nás někdo k něčemu vybídne, naoko se zdráháme, vykrucujeme se, čekáme, až nás vyzve podruhé, potřetí, počtvrté... Vždyť by si o nás jinak lidé mohli myslet, že se do všeho cpeme, že se do všeho hrneme po hlavě. Nebo že dřív mluvíme, než myslíme. Lehká zdrženlivost prostě patří ke slušnému vychování. Ale pozor: Gedeón se nevymlouvá naoko... On se vymlouvá doopravdy. Proto ho Bůh znovu ujistí o své mocné přítomnosti a vybídne ho podruhé:

- *Protože já budu s tebou, pobiješ Midjance jako jediného muže.*

Hospodin mu řekl: *Jdi, já tě posílám. Jdi, já budu s tebou.* Ale na Gedeóna to pramálo zabírá. Pouhé Boží slovo? Pouhý Boží slib? To je málo. To chce něco víc než jen ujištění Nejvyššího. To chce znamení.

- *Jestliže jsem opravdu našel u tebe milost, dej mi nějaké znamení, že se mnou mluvíš ty sám.*

A tak Gedeón připraví oběť Hospodinu. A Bůh ji přijme. Boží posel se dotkne svou holí přichystané oběti – a ona vzplane. To je mocný důkaz Boží přítomnosti! To je silné potvrzení faktu, že s Gedeónem mluvil sám Hospodin, a že s ním má veliké plány. Gedeóna to položí na lopatky. Zděšený ze svaté Boží přítomnosti volá:

- *Běda mi, Panovníku Hospodine, vždyť jsem viděl Hospodinova posla tváří v tvář!* ²³
Hospodin jej však uklidnil: "Pokoj tobě; neboj se, nezemřeš."

A hned Gedeónovi přikáže zničit Baalův posvátný kůl a zbořit Baalův posvátný oltář. To všechno Gedeón učiní. Ale ne hned. Počká si, až padne tma. Má totiž strach z lidí kolem sebe. Má obavy, že se to jeho sousedům nebude líbit, a že mu za to ublíží. Z toho důvodu si k sobě přibere deset pomocníků. To aby celá demontáž, celá bourací akce netrvala příliš dlouho. *Když nás bude jedenáct, všechno půjde mnohem rychleji. A máme větší šanci, že nás při tom nikdo nechytí.* A tak se z možného mocného projevu Boží svatosti v podání Gedeóna stala pouhá náboženská sabotáž. Místo demonstrace Boží svaté přítomnosti – noční záškodnictví. Gedeón poslechl. Ale měl strach.

3. Pokročme. Zanedlouho si duch Boží oblékl Gedeóna. (Sd 6:34) To je doslovný překlad. Gedeón si neoblékl Božího ducha. Ale duch Boží si oblékl Gedeóna jako pláštěnku. Nafouknutý a naplněný Hospodinovým duchem Gedeón svolal izraelské vojsko. Už bychom čekali, že všechno půjde jak po másle. Vojáci přitáhnou, Gedeón zařve: „*Hrrr na ně,*“ Midjanci vezmou nohy na ramena a Izraelci budou konečně svobodní.

Jenže tak jednoduché to nebylo. V cestě takovému krásnému scénáři stojí opět Gedeón sám. Jeho strach. Jeho malá víra. Jeho nedověra. Gedeón žádá po Bohu další znamení.

Tentokrát si ovšem dokonce sám diktuje, jak to znamení má vypadat. Žádná pokorná prosba typu: *Bože, dej mi prosím, ještě jedno znamení...* Nic takového! *Ty chceš po mně, Hospodine, abych vysvobodil Izraelce? Bezva! Tak já chci předem něco po tobě:*

- ³⁷ *Hle, rozprostírám na humně ovčí rouno. Bude-li rosa jenom na rouně a všude po zemi bude sucho, poznám, že mou rukou vysvobodíš Izraele, jak jsi řekl.*

Hospodin to učiní. Je to úžasné znamení, ne? Gedeónova malá víra je ovšem nenasytná jak černá díra. Jemu to prostě nestačí. Přestože slíbil, že toto znamení už ho přesvědčí, druhý den opět žádá další znamení. Ovčí rouno má být tentokrát suché a všude kolem něj rosa. A světe, div se! Ani tentokrát Hospodin neřekl: *Dobře, právě mi došla trpělivost. Už tě mám plné zuby. Najdu si někoho jiného. A ty mazej domů schovat se za máminu sukni.* Nic z toho Bůh neřekl. Hospodin vyhověl Gedeónovi i tentokrát.

Bratři a sestry, copak zrovna Gedeón, vrchní velitel izraelské armády, neměl jít domů s těmi vojáky, kteří měli strach z bitvy? Na Boží rozkaz Gedeón pošle domů 22 000 ustrašených mužů. Měl jít s nimi! Bylo by to spravedlivé! Ale on nešel. Protože Hospodin si ho milostivě vybral a skrze něj se rozhodl zasadit Midjancům drtivou porážku.

Nebo měl jít domů s těmi dalšími vojáky, kteří pili vodu z potoka vkleče. Oni si klekali k potůčku. Možná tím uctívali Baala, božstvo vláhy. Nebo – podle jiných vykladačů – nebyli v pohotovosti. Mysleli si, že mají čas na klidné popíjení vody. Prostě do bitvy nespěchali. Chovali se spíš jako civilisté. Ať tak či onak: Gedeón měl s těmito vojáky jít domů. Ani on nebyl způsobilý vést svatou Boží válku.

Jeho pohanské způsoby manipulace s Hospodinem byly do očí. A že se do bitvy zrovna nehrnul, že raději dva dny strávil čekáním na další a další znamení od Boha, to je také zřejmé. A přesto zůstal v čele malé armády. Bůh je velký! Bůh je velký především ve své milosti a trpělivosti!

4. A jak to bylo dál? Hospodin věděl, že Gedeón má i nadále pochybnosti. On ví, že se mu hlavou honí otázky typu: *Bude s námi Bůh? Zvítězíme?* A tak mu připraví poslední, rozhodující znamení. Příkáže tomu soudci, aby sestoupil do tábora Midjanců. *Jestli máš strach, Gedeóne, vezmi si sebou mládence Púru.* To se ví, že Gedeón má strach! Gedeón má vlastně pořád strach. Tak si sebou vezme panoše. V táboru Midjanců si vyslechnou sen o valícím se ječném chlebu a jeho výklad. Ten zněl:

- *To nemůže znamenat nic jiného než meč Izraelce Gedeóna, syna Jóašova. Bůh mu dal do rukou Midjance i s celým táborem.*

Boží výslovná ujistění nezabrala... Boží zázračná znamení také nezabrala... Dobře, že nakonec zabral alespoň sen pohanského válečníka! Gedeón je připraven.

- ¹⁵ *Když Gedeón slyšel vyprávění tohoto snu i jeho výklad, poklonil se. Vrátil se do zraelského tábora a zvolal: "Vstaňte! Hospodin vám vydal do rukou tábor Midjanců!"*

Došlo tedy k boji. K Božím boji! A z lidského pohledu k naprosto absurdnímu boji.

Je to „boj – neboj“. Tři sta neozbrojených mužů proti mnohatisícové armádě. Pravda: Je to dobře načasováno. Odbyla právě půlnoc (podle střídání midjanských hlídek). A mnozí nepřátelé v tu chvíli jistě spí spánkem ne-spravedlivých. A sami víme, co to s námi udělá, když nás někdo uprostřed noci náhle vzbudí. Pravda: Gedeónovi vojáci zničehonic způsobí paniku v nepřátelském táboře troubením, křikem a pochodněmi. Ale je to nakonec Hospodin, který obrátí zbraně nepřátel proti sobě. Oni se začnou pobíjet navzájem.

- ²² *Zatímco tři sta mužů troubilo na polnice, Hospodin obrátil v celém táboře meč jednoho proti druhému; tábor se dal na útěk do Bét-šity směrem k Seréře a k ábelmechólskému břehu naproti Tabatu.*

To je ten moment, bratři a sestry, kdy je Gedeón věrný Hospodinu. To je ten okamžik, kdy Gedeón ve víře dělá právě to, k čemu ho Hospodin povolal a dlouho připravoval. To jsou ty minuty a možná hodiny ryzí víry v jeho životě, ke kterým by se nikdy neprobojoval, kdyby vůči němu Hospodin nebyl trpělivý a milostivý.

Gedeón by mohl směle vyznávat spolu s apoštolem Pavlem:

- ¹⁰ *Milostí Boží jsem to, co jsem, a milost, kterou mi prokázal, nebyla nadarmo; více než oni všichni jsem se napracoval - nikoli já, nýbrž milost Boží, která byla se mnou. (1K 15:10)*

Ano, i v případě Gedeóna milost Boží byla zadarmo (jinak bychom nemohli mluvit o milosti, že?), ale nebyla nadarmo. 300 vojáků věrných Hospodinu v čele s Gedeónem stojí s pochodněmi v rukou a s šófary v ústech, Hospodin bojuje a nepřátelé se dávají na útěk.

Ovšem hned záhy to Gedeón opět pohnojí... Čím? Tím, že povolá do války ty vojáky, které Hospodin poslal domů. Možná už přestával věřit, že 300 neozbrojených mužů dokáže dokončit započaté dílo. Možná už přestal věřit, že se nakonec Midjanců nadobro zbaví. Nebo to myslel dobře a chtěl, aby se i ti další izraelští vojáci zapojili do vítězného pronásledování nepřátel. Ať tak či onak: Zavolal do války ty, které Hospodin z války odvolal.

Navíc už od té chvíle neuslyšíme ani jednou, že by s Hospodinem mluvil. A už vůbec neuslyšíme, že by Gedeón Hospodina chválil za vysvobození Izraele, jak to učinila třeba prorokyně Debóra.

Z Gedeóna se pomalu stával sebejistý diktátor, který neváhal používat násilí proti svému lidu. A aby toho nebylo málo: Nakonec sváděl Izraelce k modloslužbě. A to přímo v Ofře, ve svém městě, kde před lety zbořil Baalův oltář a podťal jeho sloup. (Sd 8)

5. Bratři a sestry, mým cílem nebylo vytahovat se na Gedeóna. V žádném případě jsem se nad ním nechtěl samo-spravedlivě pohoršovat. Není pro mě sice žádným velkým vzorem víry... Ale právě díky tomu v něm můžu vidět sebe sama. Svou „maličkost“. A žasnu. Žasnu nad velikostí Hospodinovy lásky ke Gedeónovi a k jeho lidu. Jak moc měl Bůh svůj lid rád, že jej chtěl vysvobodit? A to i přesto, že si to Izraelci vůbec nezasloužili. A jak moc měl rád Gedeóna, že mu trpěl všechny ty výstřelky, všechnu tu slabost a malověrnost?

Jak moc má Bůh rád mě i vás, že nám trpí všechny naše odbočky, pády, klopýtání, strach, výmluvy, malou víru, lenost, neochotu, sobectví, neposlušnost a netečnost vůči jeho slovu a znamením? Jak moc nás musí milovat, že nás ještě strpí? Kolikrát už s námi mohl skoncovat? Kolikrát nás už postavil znovu na nohy? Kolikrát nás znovu svým Duchem i slovem přivedl zpět na správnou cestu? Boží trpělivost je nezměrná a nekonečná. Jeho trpělivost a věrnost je stálá. Dalece přesahuje, ba je přímo nesrovnatelná s tou naší vírou a věrností, která má často životnost jepice – což nám dnes příběh o Gedeónovi znovu připomněl.

Tu svou trpělivou lásku nám Bůh navíc potvrdil tím největším znamením, nad které není: Křížem a vzkříšením svého Syna a našeho Pána Ježíše. A nadto nám dal svého svatého Ducha, který v nás přebývá, jako přebýval oheň v obyčejných nádobách, které drželi ti izraelští vojáci.

Kristus, který naše hříchy přibil ke kříži, za nás zemřel, a který je pro nás živ. A Duch svatý, který v nás koluje a vede nás stále blíž Pánu Ježíši – navzdory našim selháním. Můžeme snad požadovat větší znamení Boží lásky? Můžeme snad doufat v lepší potvrzení toho, že Bohu na nás opravdu záleží? Tomu se přece žádné ovčí rouno nevyrovná!

Modlitba: *Hospodine, chválíme tě dnes především za tvou trpělivost s námi. Když se podíváme na sebe, když navíc svým slovem nasvítíš ty naše životy, s pokorou přiznáváme, že při nás není mnoho věcí, na které bychom mohli být pyšní. Nemůžeme si nárokovat tvou přízeň. Ale když se podíváme na tebe, vidíme obrovskou míru trpělivé lásky, kterou jsi nám v Ježíši Kristu potvrdil na věky věků. Podepírej nás, Otče, svým slovem i Duchem, abychom nebyli podobní jen soudci Gedeónovi, ale abychom byli stále více podobní tvému milovanému Synu Ježíši. Amen.*